

Murrekartasta kuulee nykyihmisten ääniä

Kuuntele kotikieltä -tempauksessa saatuja puhenäytteitä voi kuunnella VepKar-kielikorpuksen murrekartasta. Parhaat osallistujat on valittu ja palkittu.

Kielikorpus

Marina Tolstyh

Karjalan Sanomat
Petroskoi
karjalansanomat@yandex.ru

Vepsän ja karjalan kielen VepKar-korpuksen murrekartta täyttyy uusilla äänitteillä, jotka on saatu Kuuntele kotikieltä -tempauksen osallistujilta. He ovat Petroskoin yliopiston karjalan ja vepsän kielen opiskelijoita sekä kieliä osavia tai harrastavia aikuisia.

— Tempaukseen osallistui 23 yksityishenkilöä ja kaksi yhteisöä Karjalasta sekä Leningradin ja Tverin alueilta. Osallistujat haastattelivat yhteensä 30 ihmistä, jotka puhuvat karjalan ja vepsän kielen murteita, sanoo kielitempauksen vetäjä, lyydin kielen tutkija **Aleksandra Rodionova**.

Puhenäytteet kerättiin tämän vuoden alkupuoliskolla. Sen jälkeen Karjalan kielen, kirjallisuuden ja historian tutkimuslaitoksen kielentutkijat arvioivat puhenäytteet niiden sisällön ja äänityslaadun osalta, valitsivat parhaat äänitteet ja tempauksen voittajat.

— Suurin osa äänitteistä pääsee VepKar-korpuksen murrekarttaan, Rodionova korostaa. Aunuksesta kotoisin oleva **Valerija Grafova** ja Äänisrannan piirin Meliorativnyin taajamasta kotoisin oleva **Aljona Tyllinen** ovat voittajien joukossa. Silloin kun kielitempauksen käynnistyi, he opiskelivat karjalan ja suomen kieltä pääaineina Petroskoin yliopiston filologian instituutin viimeisellä vuosikurssilla. Kesällä molemmat saivat yliopiston päättötodistukset.

Projekti auttaa säilyttämään kieltä

Kielitempauksen aikana Grafova teki kaksi äänitettä.

— Haastattelin 74-vuotiasta isoäitiäni **Svetlana Tšuprova**. Lapsuudestaan hän on osannut liivinkarjalaa ja asunut Aunuksen piiriin Mäkriässä, hän kertoo.

Nyt Grafova on yliopiston jatko-opiskelija sekä karjalan kielen kurssin opettaja. Hänen mielestään puhenäytteiden kerääminen nykyasukkaita ja tulevia sukupolvia varten on tärkeä projekti. Se esittää hyviä kielellisiä esimerkkejä ja tutustuttaa mielenkiintosiin ihmisiin, jotka osaavat karjalaa tai vepsää äidinkielenä.

Vepsän ja karjalan kielen VepKar-korpuksen murrekartasta kuulee pian näissä kuvissa olevien henkilöiden puheita. Puhenäytteet kerättiin Kuuntele kotikieltä -tempauksen aikana.

KUVA: KARJALAN- JA VEPSÄNKIELISTEN PUHENÄYTTEIDEN KERÄYSTEMPAUKSEN VKONTAKTE-SIVU

— Tarvitsemme sellaisia kielitempauksia, koska ne auttavat meitä säilyttämään kieltä, Grafova korostaa.

Hänen isoäitinsä kertoi haastattelussa kotikylästään ja niiden karjalaisten häiden perinteistä, jotka hän oli nähnyt lapsena. Silloin Mäkriässä oli asunut paljon asukkaita. Nyt heitä on vähän, ja vain muutama heistä puhuu karjalaa.

— Isoäitini oli iloinen viestistä, että tulen haastattelemaan häntä karjalan kielellä. Isoäitini on ensimmäinen henkilö, joka opetti

minulle karjalaa. Koululaisena en lukenut kieltä ja jatkoin sen opiskelua vasta Petroskoin yliopistossa, Grafova kertoo.

Tempaus lisäsi kiinnostusta kieliin

Aljona Tyllinen haastatteli Aunuksen piirin Onkkulan kylän asukasta **Galina Porfirjevaa**. Hän kertoi liivinkarjalan kielellä itsestään, perheestään ja maanmiehistään.

— Löysin hänet isoisäni avulla, joka asuu samassa kylässä, Tyllinen sanoo.

Hänen mukaansa haastateltu oli iloinen siitä, että sellaisia kielitempauksia järjestetään eikä kiinnostus karjalan kieltä kohtaan vähene.

— Nainen toivoo, että karjalan kieli elää ja kehittyä edelleenkin, Tyllinen sanoo.

Hän itse oli tyytyväinen siihen, että teki muiden osallistujien kanssa niin tärkeää työtä kielen säilyttämiseksi.

— Tiedän, että jotkut osallistujat joutuivat etsimään haastateltavia jonkin aikaa. Tempaus osoitti meille, että karjalan ja vepsän kieltä hyvin osaavien määrä on ollut vähenemässä, Tyllinen sanoo.

Nyt hän asuu Murmanskin alueen Severomorskin kaupungissa. Nuori opettaja

” Kuuntele kotikieltä -tempaukseen osallistui 23 yksityishenkilöä ja kaksi yhteisöä Karjalasta sekä Leningradin ja Tverin alueilta.

ALEKSANDRA RODIONOVA

ei voinut löytää sieltä työtä koulutuksensa mukaan. Silloin hän päätti aloittaa koulussa venäjän kielen ja kirjallisuuden opettajana.

— En halua, että karjalan kielen kielitaitoni huononisi, koska pidän kielestä paljon. Olen tehnyt koulunjohtajalle ehdotuksen liivinkarjalan kerhon perustamisesta. Minun olisi kiinnostavaa opettaa karjalaa lapsille vieras kielenä, opettaja kertoo.

Hänen mukaansa koulusta on löytynyt oppilaita, jotka haluavat lukea kieltä. Opinnot voivat alkaa syysloman jälkeen. **KS**

Puhenäytteiden tekoa voi jatkaa

Kuuntele kotikieltä -tempauksen vetäjä Aleksandra Rodionova on tyytyväinen tempauksen tuloksiin, vaikka hän toivoi, että osallistujia olisi enemmän kuin oli.

— Toivomme, että asukkaat lähettävät meille edelleen äänitteitä, joista kuulee heidän karjalaa tai vepsää puhuvien sukulaistensa ääniä. Silloin VepKar-korpuksen murrekartasta kuulee heidän ääniään, Rodionova sanoo.

— Maaseudulla asuvien karjalaisten ja vepsäläis-

ten puhenäytteet ovat erittäin arvokkaita, hän lisää.

Tempauksen voittaja Valeria Grafova on sitä mieltä, että karjalan kieli kehittyä eteenpäin, jos sitä opiskellaan kouluissa oppiaineena.

— Jos kieltä opetetaan oppituntien jälkeen kielikerhossa kerran viikossa, lapset eivät ymmärrä kielen tarvetta, hän huomaa.

— Nuorelle sukupolvelle täytyy opettaa karjalaa juuri koulussa. Kielikursseilla nuoret käyvät harvoin, hän huomaa. **KS**